



Het hospice is geen huis vol verdriet. Er is vooral veel liefde en leven. Het leven wordt gevierd!

HET LEVEN WORDT GEVIERD. DÁÁR DRAAIT HET OM!

VERHALEN UIT DE PRAKTIJK | JOODS HOSPICE IMMANUEL AMSTERDAM

Erwin Matthijsen werkt sinds twee jaar bij De ZorgSpecialist als manager van de hospicezorg. Hij vertelt over zijn ervaringen binnen het hospice en specifiek over het Joods Hospice Immanuel.

Erwin werkt al decennialang in de zorg. Als verpleegkundige werkte hij jarenlang in het ziekenhuis. Ook het verlenen van gehandicaptenzorg en zorg aan ouderen is voor hem bekend terrein. In zijn veelzijdige CV vind je bijzondere werkplekken. Wat te denken van de gevangenis of van boorplatforms?

Tijd voor zorg

Op de vraag wat hem aantrekt aan de zorg in hospices is Erwin duidelijk. "In het hospice is veel tijd en rust. De bewoner heeft de regie. De ADL zorg is gelijk aan die op andere zorgplekken, maar je doet het op een andere manier. Je hebt minder structuur zoals in een ziekenhuis, waar patiënten bijvoorbeeld om 8:00 uur hun medicatie krijgen. Je hoeft niet, zoals in een verpleeghuis, op verplichte tijden toiletrondes te doen. De zorg is persoonlijk. Samen kijken we hoe we het zo comfortabel mogelijk voor iemand kunnen maken. Je kijkt écht naar wat iemand nodig heeft."

Joods Hospice Immanuel

De ZorgSpecialist verleent zorg in verschillende hospices. Erwin: "Ieder hospice heeft zijn eigen kleur en nuance. In het Joods Hospice Immanuel in Amsterdam is er bijzondere aandacht voor alles wat belangrijk is voor terminaal zieke patiënten met een Joodse achtergrond."

Anders dan de naam van het hospice doet vermoeden, zijn niet alle bewoners in het hospice van Joodse afkomst.

Erwin: "Oorspronkelijk was dit wel de bedoeling, maar de opperrabijn van Amsterdam heeft tegen de oprichters gezegd dat – conform de Joodse traditie - alle gezindtes of religies welkom moesten zijn. Dus ook Christenen of mensen met een Islamitische achtergrond. De zorg voor een ander, ongeacht gezindte, staat centraal in de Joodse traditie. Bewoners met een Joodse achtergrond kiezen bewust voor het hospice vanwege het belang dat zij hechten aan Joodse gewoontes en tradities, maar ook omdat men zich hier begrepen voelt."

Koosjer & Sabbat

In Joods Hospice Immanuel is een gezamenlijke huiskamer. Sommige bewoners lunchen of dineren samen met de vrijwilligers en medewerkers. Het eten wordt bereid volgens de regels van de Joodse religie, dus strikt koosjer. Erwin legt uit: "Aansluitend aan de huiskamer bevinden zich twee verschillende keukens. Eén hiervan is bedoeld voor 'zuivel' en de ander voor 'vlees'. Bestek, pannen en andere gebruiksmiddelen mogen niet van de ene keuken in de andere keuken terecht komen. Er is nog een derde keuken voor iedereen die liever geen koosjer eet en zelf wil koken."



Op vrijdagavond bij zonsondergang begint de Sjabbat, Hebreeuws voor 'rust'. Men steekt twee kaarsen aan, er is wijn en speciaal brood, gezang en heerlijk eten. Tijdens de Sjabbat, die duurt tot zaterdagavond als het donker is, mag men niet actief gebruik maken van elektra. Dit betekent ook dat er geen lichtknopje mag worden gebruikt.

Erwin: "Op vrijdagavond gaat de verlichting alvast aan, zodat er op zaterdag geen licht hoeft te worden ingeschakeld. De lichtsckelaars werken dan niet." Erwin benadrukt dat er voor zieken een uitzondering wordt gemaakt in het Jodendom. "Voor hen ben je zelfs verplicht alles te doen wat hun welzijn bevordert, dus ook koken en elektriciteit gebruiken."

De Joodse invloeden zijn terug te vinden in kleine details. Zo heeft iedere deur een tekstkokertje, een *mezoza*, op de deurpost. Hierin zit een spreuk uit de Thora, de eerste vijf boeken uit de Bijbel. Het zijn soms de kleine details die het werken in Joods Hospice Immanuel zo bijzonder maken.

Joodse gebruiken rondom de dood

Rondom sterven en de dood zijn er een aantal belangrijke gebruiken. "Joodse mensen praten niet over de dood." Erwin legt uit dat het geen kwestie van een taboe is. "Binnen deze traditie gaat het om het 'leven' en niet om de 'dood'. Het is dé religie van het leven. Zo is het hospice niet gericht op de dood, maar op het leven. Tot het laatste moment. Geen stervensbegeleiding, maar levensondersteuning."

Erwin vertelt verder: "Als iemand stervende is, wordt door naasten het *Sjeimes* gezegd: 'Hoor Israël de Heer is onze God de Heer is één.' Als naasten het waarden, is onze verpleegkundige hierbij aanwezig en spreekt hij/zij het gebed uit. Voor hem of haar is het gebed fonetisch vastgelegd op schrift. Een bijzondere, indrukwekkende traditie."

Ook de nazorg van een overledene kent een eigen traditie. In de Joodse religie mag je iemand die is overleden niet meer zien. De overledene wordt, na het schouwen, afgedekt met een wit laken, er wordt een speciaal kaarsje aangestoken en in de gang van het hospice is er een ontroerende uitgeleide waar alle aanwezigen bij zijn. Vervolgens wordt de overledene naar een Joods uitvaartcentrum overgebracht waar de rituele wassing plaatsvindt."



De zorg is persoonlijk. Samen kijken we hoe we het zo comfortabel mogelijk voor iemand kunnen maken. Je kijkt écht naar wat iemand nodig heeft.



Het team van het Joods Hospice Immanuel

Betekenen deze gebruiken en rituelen dat je als zorgprofessional een Joodse achtergrond moet hebben? Erwin: "Zeker niet. Binnen het huidige team van verpleegkundigen heeft slechts één iemand een deels Joodse afkomst. De medewerkers, vrijwilligers en bewoners nemen graag de tijd om de gebruiken en rituelen toe te lichten."

Teamleden ervaren het Joods hospice als een inspirerende werkplek. Het hospice is geen huis vol verdriet. Er is vooral veel liefde en leven. Het leven wordt gevierd."

